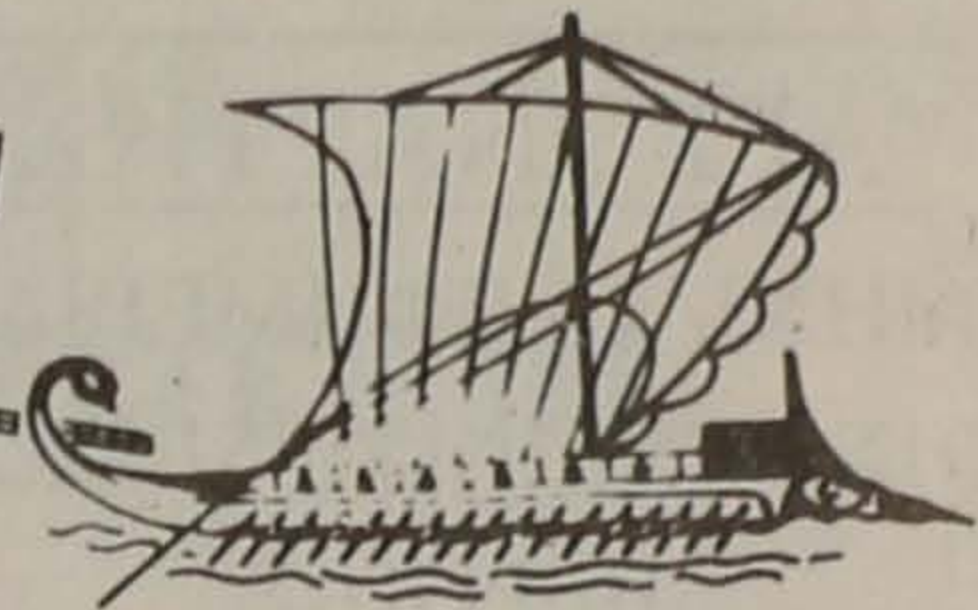

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΑΕΡΓΙΤΕΣ 1991

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Ετος 3ο Αρ. Φύλλου 35

ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

γενρη του Κέντρου Πολιτισμού (Πνευματικού). Στην εκδήλωση συμμετείχε η αφρόκρεμα Ποντίων καλλιτεχνών που δημιούργησε μια ιδιαίτερη ευχάριστη και ζεστή ατμόσφαιρα. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Ανδρέας Βλαζάκης, ο δημοτικός σύμβουλος και πρώην πρόεδρος της Ε.Λ.Β. κ. Αλέξης Τσακουρίδης, ο πρόεδρος της Α.Ε. Ποντίων κ. Βασίλης Φωτιάδης με μέλη της Διοίκησης της ομοσπονδίας, εκπρόσωποι σωματείων και μέλη και φίλοι της Λέσχης. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στην αρχή της εκδήλωσης απηύθυνε χαιρετισμό ο πρόεδρος της Λέσχης κ. Οδυσσεύς Γωνιάδης, τονίζοντας ιδιαίτερα την ανάγκη της ανέγερσης του Κέντρου Πολιτισμού.

Την Τετάρτη 43-44-91 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία ο δεύτερος ετήσιος χορός της Λέσχης στο κέντρο "Γκωνιόδη", με σκοπό την ενίσχυση του Ταμείου της Λέσχης για την ανέ-

ΤΑ ΧΟΡΕΥΤΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Τα χορευτικά συγκροτήματα της Ε.Λ.Β. έχουν στο ενεργητικό τους μια καταπληκτική ιστορία 36 ετών. Σ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα εκατοντάδες ήταν τα παιδιά που πέρασαν από τα χορευτικά τμήματα της Λέσχης. Πολλοί από τους χορευτές αναδείχθηκαν και σπουδαίοι χοροδιδάσκαλοι. Και εδώ ο έπαινος στα χορευτικά συγκροτήματα.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Καλούνται όλοι οι χορευτές και οι χορεύτριες των συγκροτημάτων, της Ε.Λ.Β., από το 1955 και μέχρι σήμερα, σε συνάντηση για τις 21/12/91 (ημέρα Σάββατο) και ώρα 8 το βράδυ στα γραφεία της Λέσχης, με θέμα "Ο Ποντικός χορός τότε και τώρα".

Θα επακολουθήσει ποντιακό γλέντι. Βέροια 7 Δεκεμβρίου 1991 Το Δ.Σ.

Νέα από τα αδελφά Σωματεία

Εύξεινος Λέσχη Φιλώτα Φλώρινας

Νέα Διοίκηση αποκτήσαν οι συμπατριώτες μας της Ευξείνου Λέσχης Φιλώτα Φλώρινας.

Συγκεκριμένα το νέο Δ.Σ. συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής: Χρήστος Αθρομίδης, πρόεδρος, Κων/νος Ευθυμιάδης, αντιπρόεδρος, Βασίλειος Ανδρέου γέν. γραμματέας, Λάζαρος Παπαδόπουλος, ταμίας, Θεμιστοκλής Αλεξανδρίδης και Αν-

δρέας Γρηγοριάδης, μέλη.

Ο "Αργοναύτης" εύχεται στο νέο Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Φιλώτα δύναμη και επιτυχία στο έργο του.

Μέριμνα Ποντίων Κυριών Θεσ/νίκης

Εκδρομή πραγματοποίησαν μέλη του ιστορικού σωματείου της Μέριμνας Ποντίων Κυριών στη Δράμα, στο Ζυγό Καβάλας και στη Θάσο. Σκοπός της εκδρομής ήταν η αλληλογνωρι-

μία και η αύξηση των σχέσεων των μελών του δραστήριου σωματείου με τα μέλη των ποντιακών σωματείων των πόλεων - κωμοπόλεων που επισκέφθηκαν. Αξίζει ακόμα να σημειωθεί στο Ζυγό Καβάλας, όπου έχουν στηθεί από το Κράτος και διαμένουν πάνω από 600 συμπατριώτες μας που πρόσφατα ήρθαν από τη Σοβ. Ένωση, οι εκδρομείς συζήτη-

Συγχεία στην 3η σελ.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του Καταστατικού της Λέσχης, καθορίζεται τα μέλη της σε Τακτική Γενική Συνέλευση που θα γίνει την Κυριακή 12-1-91, ώρα 10.30 π.μ. με τα εξής θέματα:

1. Λογοδοσία του απερχόμενου Δ.Σ.
2. Εκλογή νέου Δ.Σ. και Ε.Ε.

Αν την παραπάνω μέρα δεν υπάρχει απαρτία η Συνέλευση θα γίνει την επόμενη Κυριακή με τα ίδια θέματα.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
Οδ. Γ. Γωνιάδης
Η Γεν. Γραμματέας
Σοφία Χιονίδου

ΣΗΜ.: Ο χώρος συγκέντρωσης θα γνωστοποιηθεί στα μέλη με τη σχετική πρόσκληση που θα λάβουν.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Η Καλομάνα

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

Η οικογένεια στον Πόντο δεν είχε τη σημερινή της σύνθεση, δηλαδή ένα μοναχό ανδρόγυλο μόνο με τα παιδιά τους, αλλά αποτελούνταν από τον οικοδεσπότη σπότη, με δύο ή και περισσότερα παντρεμένα και τεκνοποιούμενα αγόρια, που στεγάζονταν κάτω από την ίδια την πατρική πλυντήριοστέγη.

Όλα τα μέλη της μεγάλης αυτής οικογένειας ζούσαν αρμονικά και με συνοχή. Σ' αυτήν την ευλογημένη οικογένεια ξεχωριστή θέση είχε η Καλομάνα (γιαγιά), που ήταν ένα σεβαστό

και θαυμαστό πρόσωπο. Ήταν η αρχηγίνα, η μεγάλη οικοδέσποινα, η τιμονιέρισσα κι η ακούραστη παρκαρομάνα, που προσφέρει στα νέα μέλη της οικογένειας τον καρπό των γνώσεων και της πείρας της, με φυσικότητα κι αγάπη, χωρίς απαίτηση αμοιβής ή αναγνώρισης.

Η σοφία της ήταν ζυμωμένη πάνω στις χριστιανικές αρχές και στις προγονικές αντιλήψεις. Η παρουσία της γέμιζε το σπίτι με σιγουριά και φροντίδα. Χάρη σ' αυτήν συνέχιζε να καίει το

άσβεστο πυρ της πίστης και της αγάπης προς την πατρίδα. Διακονούσε αγόγγυστα στο δύσκολο ρόλο της. Αντιμετώπιζε μπόρες, εκρήξεις με περιουσιοφιλία και γαλήνη. Μεσοθαβούσε, συμβούλευε, διέλυε τα νέφη κι έφερνε την ειρήνη και τη χαρά στο οπιτικό της.

Δεν ήταν λίγες οι φορές που η Καλομάνα αποκοιμίζε τα εγγονάκια της, που υπεραγαπούσε, με τα γλυκόφωνα νανουρισμάτα της που έβγαιναν μέσα από την καρδιά της.

Ήταν η "δασκάλα" των εγγονών της. Αν κι αγράμματη τις περισσότερες φορές είχε την ψυχική δύναμη να γαρουχί με τα νάματα και τις παραδόσεις του έθνους και της πίστης. Κι όταν κακή μοίρα στερούσε τα εγγονάκια της από τους γονείς τους, τότε αυτή αναλάμβανε να τα αναθρέψει. Η στοργή της δεν είχε όρια, όπως κι η αγωνία της για την τύχη των ορφανών, επειδή κέντρο της ζωής της ήταν μόνο αυτά.

Σαν έμπειρη οικοδέσποινα

που ήταν, προγραμματίζει τις δουλειές μέσα κι έξω από το σπίτι. Το μεγάλο μέλημά της ήταν να ζουν όλοι τα μέλη της οικογένειας σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη κι έθιμα. Αυτή μοιρολογούσε πρόσωπα αγαπημένα κι αυτά φρόντιζε για τις ψυχές των νεκρών. Κι όταν ξεριζώθηκε από τη γη του Πόντου πήρε μαζί της τις ιερές εικόνες και κειμήλια και την πίστη και την μουσα της που έγινε μοιρολόγι στις προσφυγικές παράγκες της μητροπολιτικής

Ελλάδας. Με θάρρος και καρτερικότητα αντιμετώπιζε τις κακουχίες. Η μεγάλη πίστη της στην Παναγία την έδινε δύναμη. Η Καλομάνα του Πόντου συνέχισε κι εδώ τη μεγάλη προσφορά της. Και τα χρόνια περνούν. Η Καλομάνα, γερόντισσα κι αποστραγγισμένη από το χρόνο, δεν έχει πια δυνάμεις. Ο νους της στοχαζέται την σκληρή πραγματικότητα.

Τα δάκρυα αυθόκακουν το γηρασμένο πρόσωπό της.

Ενας βαθύς αναστεναγμός τότε βγαίνει μέσα από την καρδιά της. Ενας αναστεναγμός που αποτελεί ηθικό παράγγελο και σήμερα, όπως τότε στον Πόντο, για να τις αποδώσουμε την οφειλόμενη ζεστασιά κι αγάπη.

Η Καλομάνα είναι η ασφαλής γέφυρα από όπου διαβαίνει η καινούργια ζωή. Ο ποντιακός ελληνοκύριος για τη μεγάλη και δημιουργική της προσφορά την αποκάλεσε Καλομάνα.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΙΟΘΕΣΙΑ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"

ΤΗΛ. 0331/66913 - FAX 0331/66979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δραχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ

ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ
"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Καβάλα 4-12-91

Αξιότιμη κύριε Μελετιδίδη,

γεια σας.
Παίρνω το θάρρος να σας γράψω γιατί κι εγώ είμαι Πόντιος 3ης γενιάς.

Στις ελεύθερες ώρες μου διαβάζω βιβλία, που αφορούν τον Πόντο μας. (ιστορία, λαογραφία ποίηση κ.λ.π.).

Είμαι συνδρομητής του "Αργοναύτη" και χαίρομαι να διαβάζω την εφημερίδα, αλλά πριν απ' όλα την "Επιφυλλίδα του Αργοναύτη" που επιμελείστε σας.

Συγχαρητήρια και για το μικρό αφιέρωμά σας στον εθνο-

μάρτυρα Νίκο Καπετανίδη (Αργοναύτης τεύχος 33).

Θα ήθελα, να μπορείτε, να μου στείλετε το βιβλίο σας "Οι ρίζες μας" και να σας πληρώσω με αντικαταβολή.

Με τιμή
Σιδηρόπουλος Λεωνίδας
Λυσιμάχου 29
65302
Καβάλα

ΣΗΜ. "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ": Ευχαριστούμε, κ. Σιδηρόπουλε, για τα καλά σας λόγια. Ο "Αργοναύτης" ανήκει σ' όλους τους συμπατριώτες μας και την εμπιστοσύνη και την αγάπη τους υπηρετεί.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Ευξείνου Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "Αργοναύτης" με χαρά θα φιλοξενεί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στείλγουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παραπάνω σκοπό.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Παροιμίες -
Γνωμικά

1. Τόπου συνήθειον - Νόμου κεφάλαιον.
(Το έθιμον είναι νόμος)
2. Ν' ασιλοί εκείνη το δέντρον, ντο τρώει αξιναρέαν!
(Αλλοίμονο στο δέντρο που το τραυμάτισε η αξίνη, αλλήνη. = αλλοί 'σ τον άρρωστο)
3. Το αίμαν νερόν κ' γίνεται
4. Εντόκεν τ' έναν τ' ωθόν κ' εσέγκεν στο σ' άλλο απέσ'.
(Χτύπησε τ' αυγό και τόβαθε μέσα σε άλλο... = ματαιοπονία)
5. Η παρά 'ς σην πόρην πάει.
(Το χρήμα στο χρήμα...)
6. Τ' εκείνου π' εμίσεεν, τη χώρας δάκρυα εγόμεωσεν!
(Όποιος δεν αγάπησε τον τόπο του, τον ξένο τόπο γέμισε με δάκρυα)
7. Εσμεν το τζιάν σ' 'ς σό νερόν.
(Κατήργησε τα προσχήματα - αδιαφορεί για όλα)
8. Ο κόσμάν ο σοί γραμματισμέν' ντς θα χάται.
9. Ο κόρον έρθεν 'ς σην πόρταν, κι ουή' την νύφεν ετέρεσαν
(Υπονοεί, ότι νύφη είναι το ανεπιθύμητον πρόσωπο της οικογένειας).
10. Την έμορφον 'ς σό κουνοκόη' τερούν ατέν.
(Η ομορφιά μετά την τεκνοποιαν φαίνεται)
11. Καλνταρή εχτρασματα, χώρας ομνύσματα.
(Οι ηλιακές του Δεκέμβρη, μοιάζουν τους όρκους της χώρας! = επί ασταθείας χαρακτήρων και ευκόλων όρκων)
12. Οι όλη' εγένταν 'ς σην καθγάν, κ' η κόρ' 'ς σα μαυρομάτια!
(Λέγεται επί συμφεροντολόγων). (Μαυρομάτια, ένα είδος φασουλιών).
13. Το μυτιν α σόν πρόσωπον κι κόφκεται.
(Ανόητον με το "το αίμαν νερό κ' γίνεται").

Λεξιλόγιο

1. αγγεῖω = αγγίζω
2. αγνάρ = πικάντικο
3. ακαθίθωτος = οπετάθωτος
4. ακουστής = ακροατής
5. ακρέπ' = σκορπιός
6. αλόχωρος = ευρύχωρος
7. αλειμμα = λίπος
8. αλογάντ = καθαλήρπδες
9. ανάκουφα = μετέωρα
10. ανόρδιν = οπότιστο
11. άνοκνος = εργατικός
12. άντρισμο = παντρεία
13. άπαθιν = απαθώ
14. άπαθιμιζω = ξαρμυριζω
15. άπιτάζω = διατάζω

Ανέκδοτα

Εσύ πα υθάεις

Ο τεμριτζής ο Παναέτες ασ' σ' Αφκατοχώρ' τακτικά επήγγεν κ' έρχουτον 'ς σπ Στουδά. Ασ' σπ Στουδά είχαν έναν έμορφον σκυλόπον και η νύφ' ατουίν Ειρήνη πολλή εγάπανεν στο. Το σκυλόπον καν'νάν κ' υθαζεν. Μόνον τον τεμριτζήν άμον ντο έθλεπεν, ερρόχαζεν απάν σ'

και ξάι να σουμιών 'ς σσ σπί' 'κι εγγίνεν ατον. Πάντο ο γέρον ο Στουδάς εκούζιεν: "Ειρήνη! τρέξον κρά' τον σκύλον!".

Η νύφη επουαλέφτεν. Ένον ημέρην, προτού να έρται ο τεμριτζής, έρπαξεν έναν ξύλον και πολλή τρω, ολίγα τρω, εκοπάντσεν καλά - καλά τον σκύλον. Αχαρον, ετοιριμιζκλήξεν κι επήγγεν εγομώθεν απέσ'σ' αχερόν.

Πολλή κι επήγγεν ξαν έρθεν ο τεμριτζής και εσέβεν απέσ'σ' σπί' χωρίς να υθάζ' ατον ο σκύλον. Αγνόν εφάνθεν ατόν και ερωτέσεν την Ειρήνην:

- Ειρήνη, γιάβρου μ', πως έπαθεν ο σκύλον και 'κι υθαξε με;

- Μετα αφέντα. Εσύ πα υθάεις! Ντ έφθεν εκείνος εξέρ'.

Υπάρχουν χόρτα

Ασ' σπν Τζιτέν Αγαθάγγεθον ο Ιατής έτον Δεσπότ'ς 'ς σό Τιοάρ - Μεκίρ. Σο Κάν πα Δεσπότ'ς έτον ένας άλλος Τζιτένός, ο Σωφρόνιον ασ' σοί Λαζαράντας.

Μίον ' έναν μεσαλιάν απάν επιάσαν κι Αγαθάγγεθον Ειρήνη 'ς σπν Πόη' να ευρίκ' το δίκαιον στ.

Εκεί, προτού παρουσιάσκειται 'ς σον Πατριάρχη, επήγεν 'ς σπν εγγκλεσιάν. Εκείνη την ημέραν πα ο Πατριάρχης εθειτουργανεν. Εστάθεν σον δεξιόν τον ψάπτεν κίον κι ο ψάπτες πα όντας έρθεν σο Πασαπνοάρ κι εκά επήγεν ατον:

- Ορίστε!
Κι εξερεν το έτος δεσπότς. Εθάρρεσεν καλόερος έτον. Και ντο εικεν αγγελικόν ηλιάν πα ντο να εξερεν στο.

Αγαθάγγεθον ατότε ερχίνεσεν το ψάπσιμον κι εγγκλεσιά

εντιδόντσεν. Ο Πατριάρχης πα ο όδιον εστάθεν 'ς σην ώριαν Πύλην και έκούεν. Ο ψάπτες επουσιμάνεψεν τ' εδέκεν ατον σειράν να ψάη'. Κι ασ' σο κακόν στ' ηέει τον Αγαθάγγεθον:

- Υπάρχουν χόρτα εις την χώραν σας;

- Μάλιστα, υπάρχουν δια της Πόλεως τα ζώα, ειπεν Αγαθάγγεθον.

Ζαροτά ελέπ'να...

Ντο να ευτάει ο Στοφόρον ηέει το γιούν στ, "Γιάννε έβγα σο καπούλε". Καηκεί ο Γιάννης και πάνε. Ολιγον ηλάν κεκά εντόμωσαν τον ποπαχοράθιμον. Αμον ντόδειδενατς επήγγεν την ευχήν στ, και ηέαςτς: "Εσείς νε Θεόν νε παραθεόν έχετεν, εκάηκεψτεν δυνομάτ' το Ζαβαθίν το καιθάν και πάτε. Ας έθεά σας η Παναία". Και εδέβεν ηλάν. Ετέρεσεν ο Στοφόρον τον γιούν στ', και ηέατον

ας κατηθαίνομε οι δήμουν πα να τερούμεν ντο θα ηέγγε; Νέισα μη μακρύνουμε το "σκοκίνι", αλλοίμον εκατηθάν εσέγκαν έμπρατου το Γαιδούρ και πάνε.

Αμον ντ' εσούμοσαν σπν Κερασούνταν εντόμωσαν καν εξεφτά παιδια, ίδαν στο εκείνα και εξεραχόσαν σο γέητα. Λέγγε ο ίνας τον άλλην: "Τερέστεν αβουτήν' το τη χορέτς, εφεκαν το Γαιδούρ και πάει εύκερον και ατήν πορπατούν, "τσουπ καιβάνε είναι". Αμον ντο έξενα ο Στοφόρον εξέβεν το γαιμανατ σο κηφάη. Εκλώστεν ετέρεσεν' στο άγρα - άγρα και ηέει απέσ' στ. "Σκύη' και γαιδάρ παιδια φτότεμε αώρα και θρίζω!...".

Επεκί άμον επουσιμάνεψεν, ηήματα ειπεν εκολοτήγα.

Επουγαθεύτεν ο Στοφόρον και ηέει τον γιούν στ "Νέπαι

Γιάννε αδά σον κόσμον ίνταν ευτάς Ζαροτά ελέπ' να οι άλλ'".
Και εκπάσαν ξάν για την Κερασούνταν.

Δίστιχα

'Σ σον ουρανόν χρωστώ την ψή μ' 'ς σόν Αδεν το κορμόπο μ' κι εσέν ντό χρωστώ ν' έ κορίτσ' κι έκαψεν το καρδόπο μ';

***

Πολλή ψηλή να μη πετάς τρώγ'νε σε τα καρτάλια, χαμελά έθα πέταξον και ρούξον 'ς σπν αγκάλια μ'.

***

Το πρόσωπο σ' έν έμορφον και μαύρα τα μαλλια σ'

***

Πάει ομάλια η Ανίτσα, η πεντόμορφος κουκλίτσα

και τα πόγια τ'ς έναν - έναν κχύν'νε παηκαρί αίμαν.

πουλόπο μ' έμμέν έκαψεν το καλόν η καρδιά σ'.

***

Όσα γεφύρια έχτισα όθα είν' χαλαγγένα

κι όσα κορίτσια φίησα όθα σουμαδεμένα.

***

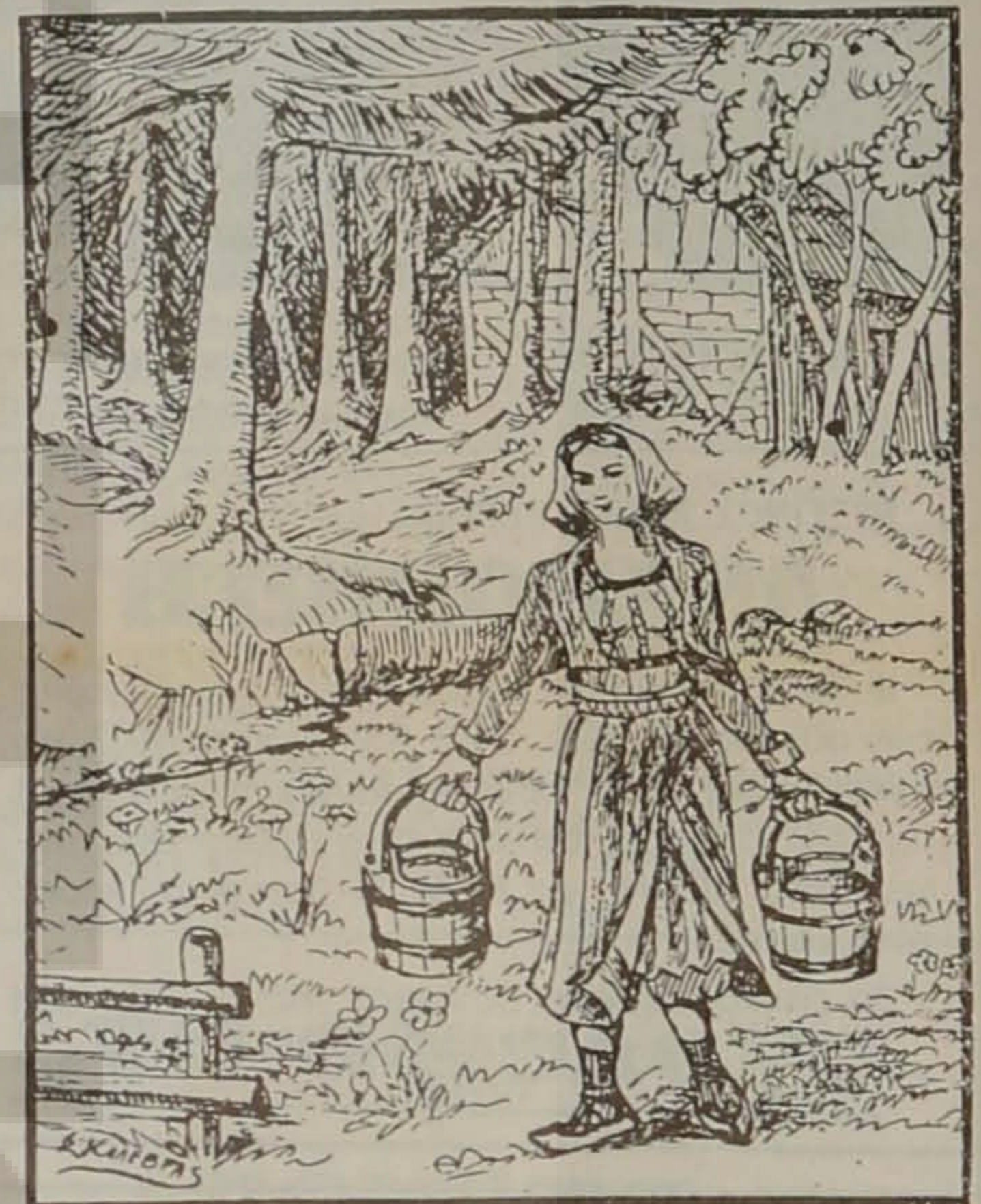
Πάει ομάλια η Μαρία, εύρα 'τεν σο λειβαδία

οίτ' επέγγ'νεν στέρια - στέρια έρθεν και σ' εμά τα μέρια

***

Πάει ομάλια και Ελένη, το χωράφ'ν ατς 'ς σό Σελέν έν'

οίτ' επέγγ'νεν οίτ' ετέρ'νεν έναν φίημαν εθεή'νεν.

Το θεατρικό τμήμα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Μία ξέχωρη προσφορά έχει το θεατρικό τμήμα της Ε.Λ.Β. στην παράδοση. Το θεατρικό τμήμα της Λέσχης έχει και την ιστορία του. Η πρώτη θεατρική ομάδα δημιουργήθηκε στις αρχές του '60. Σήμερα έχει μια ζηλευτή παρουσίαση. Πολλές οι Μακεδονικές πόλεις που καταχειροκρότησαν τους ερασιτέχνες ηθοποιούς. Και εδώ τα συγχαρητήρια στο θεατρικό τμήμα.

Από την Ιστορία της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Πράξη 8η

Στη Βέροια σήμερα 27 του Νοεμβρίου 1984, ημέρα Τρίτη και ώρα 8 μ.μ., το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, συνήλθε σε συνεδρίαση στα Γραφεία του Εξεδιεύσεως 51 ύστερα από σχετική πρόσκληση του Προέδρου κ. Ανδρέα Ανδρεάδη.

Παρόντες ήταν:

1. Ανδρέαδης Ανέστης
2. Καρυπίδης Βασίλης
3. Γερασιμίδης Μιχάλης
4. Ορφανίδης Σταύρος
5. Τσιπουρίδης Σίμος
6. Φωτιάδης Βασίλης
7. Ιντζεβίδης Αρχιμήδης

ΘΕΜΑ:

Ανακήρυξη του ποιητή Λευτέρη Κινζονίδη σαν επίτιμο μέλος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Στην αρχή πήρε το λόγο ο Πρόεδρος της Ε.Λ.Β. κ. Ανδρέαδης Ανέστης, ο οποίος είπε: "Τιμήσαμε σαν Ευξείνου Λέσχη τον Πόντιο γιατρό και ποιητή της ειρήνης Κινζονίδη Λευτέρη για την προσφορά του στο χώρο της ποίησης. Νομίζω πως ύστερα από την εκδήλωση αυτή θα πρέπει να τον ανακηρύξουμε και σαν επίτιμο μέλος της Λέσχης μας. Το Δ.Σ. ύστερα από διαλογική συζήτηση Αποφασίζει ομόφωνα

Ο πρόεδρος της Ε.Λ.Β. κ. Ανέστης Ανδρεάδης ενώ απονέμει στο επίτιμο μέλος της Λέσχης Ιατρό - ποιητή κ. Λευτέρη Κινζονίδη τιμητικό δίπλωμα για την προσφορά του στο χώρο της ποίησης.

Ανακηρύσσει τον Πόντιο ποιητή Κινζονίδη Λευτέρη σαν επίτιμο μέλος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας.

Το πρακτικό αυτό συντάχθηκε, διαβάστηκε και υπογράφηκε.

Ο Πρόεδρος Ανέστης Ανδρεάδης Ο Γεν. Γραμματέας Μιχάλης Γερασιμίδης

Τα μέλη: Βασίλης Καρυπίδης, Σταύρος Ορφανίδης, Σίμος Τσιπουρίδης, Βασίλης Φωτιάδης, Αρχιμήδης Ιντζεβίδης

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

11 ΜΑΡΤΙΟΥ 1978

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑ ΔΡΧ. 300

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 17

ΤΗΛ. 28.456

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Την Κυριακή 3 Οκτωβρίου και ώρα 11 το πρωί θα δοθεί στον Κινηματογράφο "Καρίνη" θεατρική παράσταση με το έργο:

"Ας έλεπαν τ' ομμάτια μ'" του Στάθη Ευσταθιάδη

Σας προσκαλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας την εκδήλωσή μας.

* Οι εισιτήρια θα διατεθούν για την αγοράν του Ποσειμικού Πλοίου "Ο Πόντος".

Για το Διοικ. Συμβούλιο Ο Πρόεδρος Μιχ. Μαυρίδης

Ο θίασος της Ε.Λ.Βέροιας σε περιοδεία του θα παρουσιάσει "τον Ξενιτέα"

Με το έργο "Ο Ξενιτέας" του Φ. Κτενίδη που σημείωσε μεγάλη επιτυχία στη Βέροια θα περιβρέσει ο θίασος και τα χορευτικά συγκροτήματα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στη Θεσσαλονίκη και άλλες πόλεις της Βορείου Ελλάδος.

Την περιοδεία αυτή θα κάνει ο θίασος προκειμένου να δώσει παραστάσεις σε συνεργασία με τα κατά τόπους ποντιακά σωματεία, το δε προϊόν των εισιτηρίων θα κατατεθεί στην Εθνική Τράπεζα για το πλοίο "Ο Πόντος"

"Ποντιακά Νέα" 14-5-78

Δ.Σ. ΕΤΟΥΣ 1984

1. Πρόεδρος: Ανδρέαδης Ανέστης
2. Αντιπρόεδρος: Καρυπίδης Βασίλης
3. Γεν. Γραμματέας: Γερασιμίδης Μιχάλης
4. Ταμίας: Ορφανίδης Σταύρος
5. Μέλη: Ιντζεβίδης Αρχιμήδης, Φωτιάδης Βασίλης και Τσιπουρίδης Σίμος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 1971

Εσοδα: 15.424
Εξοδα: 13.232
Υπόλοιπο: 2.192

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΟΨΙΜΟ ΠΙΤΤΑΣ

4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1978

ΩΡΑ 8.30 μ.μ.

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

"ΑΚΡΟΠΟΛΗ"

ΔΡΧ. 200

Νέα από τα αδελφά Σωματεία

Συνέχεια από την 1η σελ.

σαν τα προβλήματά τους και διένειμαν δώρα.

Ποντιακό Σωματείο "Άγιος Θεόδωρος ο Γαβράς"

Πανηγυρικές εκδηλώσεις πραγματοποιήσε με μεγάλη επιτυχία το σωματείο "Άγιος Θεόδωρος ο Γαβράς" στις 5 και 6 Οκτωβρίου με την ευκαιρία της γιορτής του μεγαλομάρτυρα Αγίου Θεόδωρου του Γαβρά. Στις εκδηλώσεις συμμετείχαν καλλιτεχνικά ποντιακά συγκροτήματα από όλη την Ελλάδα, όπου ζωντανέψαν θρύλοι και παραδόσεις.

Ποντιακός Σύλλογος Αχαρνών "Ο Ευκλείδης"

Τιμητική εκδήλωση πραγματοποιήσε με μεγάλη επιτυχία ο Ποντιακός Σύλλογος "Ο Ευκλείδης" Αχαρνών στις 25/9/91 για το Λοογράφο Στάθη Ευσταθιάδη. Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης τιμήθηκε ο κ. Ευσταθιάδης με χρυσή πλάκα. Την εκδήλωση τίμησαν οι αρχές και οι χιλιάδες του κόσμου.

Μορφωτικός Σύλλογος Ποντίων Ανω Λιοσίων "Η Τραπεζούντα"

Οι Πόντιοι των Ανω Λιοσίων πραγματοποίησαν στις 29/9/91 ψυχαγωγική ποντιακή βραδιά με εξαιρετική επιτυχία. Στην εκδήλωση συμμετείχαν αδελφά σωματεία από τη γύρω περιοχή. Ακόμα την εκδήλωση τίμησαν οι τοπικές αρχές και πλήθος κόσμου.

βος κόσμου.

Σύλλογος Ποντίων Ηλιοπούλης Αθηνών "Η Τριγώνα"

Επιτυχημένη χορευτική εκδήλωση πραγματοποιήσαν οι συμπατριώτες στην Ηλιοπούλη. Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός του χορευτικού συγκροτήματος του Συλλόγου πήραν μέρος και χορευτικά συγκροτήματα της Κρήτης και της Ηπείρου.

ματα της Κρήτης και της Ηπείρου.

"Φάρος Ποντίων" Θεσ/νίκης

Ο δραστήριος Σύλλογος "Φάρος Ποντίων" Θεσ/νίκης ανέθεσε στις 19/10-91 το έργο του Στάθη Ευσταθιάδη "Πόντος και Ποντιοπούλη" με εξαιρετική επιτυχία. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα έσοδα της παράστασης δόθηκαν στο προσφυγικό σωματείο "Επιστροφή".

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ Α.Ε.Π. ΒΕΡΟΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΩΤΟΠΟΡΕΙ

Ετος ίδρύσεως: 1984

Εδρα: Βέροια νομού Ημαθίας Πρόεδρος του Συλλόγου είναι ο Βασίλης Φωτιάδης, αντιπρόεδρος Α' ο Θανάσης Σιδερόπουλος και αντιπρόεδρος Β' ο Νικόλαος Θεοδοριάδης. Χρήν γενικού γραμματέα εκτελεί ο Κώστας Πασχαλίδης και γενικού αρχηγού ο Γιάννης Ιωαννίδης.

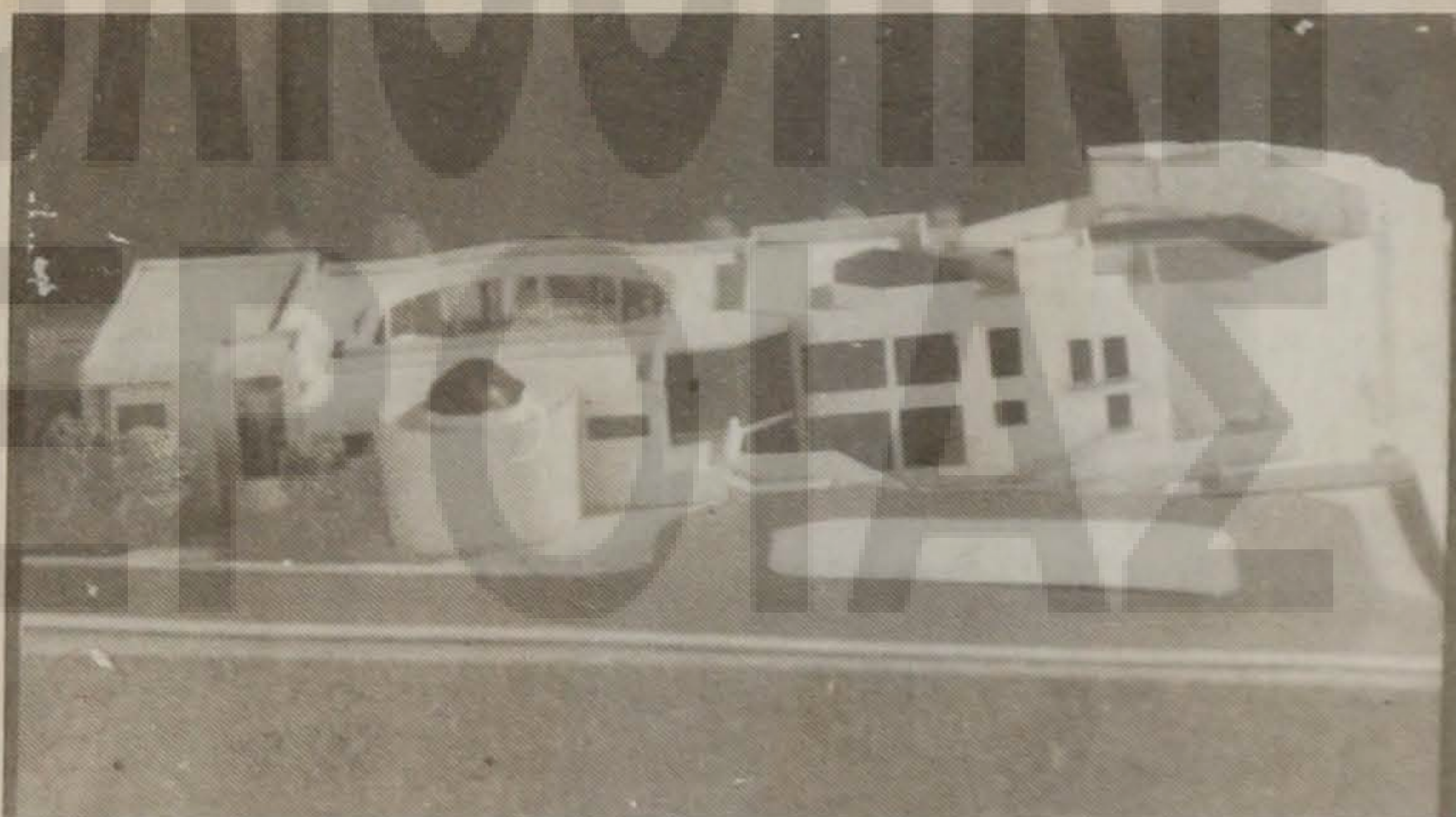
Ταμίας της ομάδας είναι ο Αντώνης Παναγιωτίδης και υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων ο Αποστόλης Εμμανουηλίδης.

Προπονητής της ομάδας την περίοδο 1990-91 διετέλεσε ο

Στέφανος Γαϊτάνος και μασσέρ οι Νίκος Νούλης και Χαράλαμος Γιαρένης. Το γήπεδο που χρησιμοποιεί η ομάδα είναι το Εθνικό Στάδιο Βέροιας (για επίσημους αγώνες) ενώ για φιλικά και προπονητικές χρησιμοποίησε τις ιδιόκτητες εγκαταστάσεις Ραχιάς.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ) ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Το Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. ευχαριστεί θερμά τους παρακάτω δωρητές και για τα εξής ποσά:

1. Αλέξη Τσακουρίδη, δρχ. 10.000, σε μνήμη Λευκοθέας Μαυρίδου
2. Λάζαρο Πουθασουκίδη, δρχ. 10.000, σε μνήμη Λευκοθέας Μαυρίδου
3. Λεωνίδα Εανθόπουλο, δρχ. 2.000
4. Νικόλαο Ορδουκίδη, δρχ. 5.000
5. Αβραάμ Καλαϊτζή, δρχ. 5.000, σε μνήμη των γονέων και του αδελφού του.

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η δημιουργία της πολυμελούς μικτής χορωδίας της Ε.Λ.Β. μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα μεγάλα επιτεύγματα της Λέσχης που υπηρετούν την ποντιακή παράδοση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η χορωδία ερμηνεύει σε πάρα πολλές πόλεις της χώρας μας. Παντού χειροκροτήματα. Και εδώ το μεγάλο εύγε στη χορωδία.

ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΟ ΛΑΖΟΧΩΡΙ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η ζωή στο Συνοικισμό

Οι οικιστές και στη νέα τους πατρίδα εξακολουθούσαν να ζουν σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμά τους. Η ποντιακή διάλεκτος ήταν η μόνη που μιλούσαν, ακόμη και στο σχολείο. "Στα παρακάθια" μιλούσαν για τις χαρές και τις λύπες τους. Αν και Συνοικισμός του Δήμου Βέροιας, το Λαζοχώρι διατηρούσε μία μορφή αυτοδιοίκησης ανάλογη με εκείνης της δημογεροντίας. Πρωταρχικό ρόλο έπαιζε ο πάρεδρος, ο οποίος υπηρέτησε πιστά το ρόλο του σαν επικεφαλής του Συνοικισμού. Εβαζε τα κοινά πράγματα των κατοίκων πάνω από τα προσωπικά του. Ο πάρεδρος, ο εφημέριος και ορισμένα άλλα σεβαστά πρόσωπα ασκούσαν πραγματική διοίκηση. Σ' αυτούς απευθύνονταν οι κάτοικοι σε κάθε τους πρόβλημα ή για να επιλύσουν τις τυχόν διαφορές τους. Ο πάρεδρος κρατούσε σφραγίδα που την είχε πάντοτε μαζί του, ακόμη και στο χωράφι. Πάρεδροι διατέλεσαν οι Θεόδωρος Πετρίδης, Γεώργιος Ευθυμιάδης, Γρηγόριος Τσιπουριδής, Αλέξανδρος Ιωαννίδης, Γεώργιος Χατζηγεωργίου, Ευστάθιος Αμαντιδής, Χαράλαμπος Τσιπουριδής, Χαράλαμπος Τσιτλακίδης και Τσαοκιάδης Κων/νος, ο οποίος όταν ήθελε να καλέσει τον κόσμο, για να τον ενημερώσει πάνω σε κάτι, χρησιμοποιούσε τον εξής πρωτότυπο τρόπο: Χτυπούσε με μία σιδερένια βέργα (ζεβλί) το υνέ που το είχε κρεμασμένο σ' ένα δέντρο της αυλής του σπιτιού του. Με τους πρώτους χτύπους οι κάτοικοι συγκεντρώνονταν. Τότε δεν υπήρχαν τα μεγάφωνα.

Βασικά όλοι οι κάτοικοι ήταν γεωργοί και μάλιστα αποτελούσαν και μέλη Γεωργικού Συνεταιρισμού, από το 1932. Ορισμένοι, παράλληλα με τις γεωργικές τους εργασίες, ασκούσαν ερασιτεχνικά και ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων διάφορα επαγγέλματα:

1. Γεώργιος Ευθυμιάδης, πρακτικός γιοςτρός
2. Αναστάσιος Τσιτλακίδης, κοροποιός και λιχνιστής
3. Χαράλαμπος Τσιτλακίδης, κοροποιός
4. Θεόδωρος Ευθυμιάδης (Ρακανός), μάστορας τουκακινών
5. Θεόδωρος Πετρίδης, χτίστης και ξυλουργός
6. Παύλος Πετρίδης, τενίτης

Επίσης πολλές γυναίκες γνώριζαν την τέχνη της μαδίστρας.

Ο Συνοικισμός δεν υστερούσε και στον αθλητικό τομέα. Ίδρυσαν μία ποδοσφαιρική ομάδα με την ονομασία "Δόξα". Η ομάδα με την ηθική και υλική συμπαράσταση των κατοίκων απόκτησε μεγάλη φήμη. Όλες οι αντίπαλες ομάδες των γειτονικών χωριών την υπολόγιζαν. Μάλιστα σ' έναν αγώνα με το "Βέρμιο" Βέροιας το αποτέλεσμα ήταν πολύ ευνοϊκό για τη "Δόξα". Διοιτητής στον αγώνα εκείνο ήταν ο Στάθης Κοτρίδης, ο παλαιόμαχος αμυντικός του "Βερμίου". Η ομάδα χρησιμοποιούσε για γήπεδο τα λιβάδια, που ήταν πληθυσία σε φυσικό χορτοτάπητα. Το έποπλο της νίκης σε κάθε αγώνα ήταν λίγο σιτάρι ή μικρό χρηματικό ποσό. Οι μετακινήσεις της ομάδας γίνονταν με κόπο. Απαραίτητα την ομάδα την συνόδευε κι ένας λιμάρης. Στη "Δόξα" έπαιζαν οι Παύλος Τσιτλακίδης, Νικόλαος Πασακιάδης, Γεώργιος Τσακίρδης, Νικόλαος Αγγελίδης, Αναστάσιος Χατζηγεωργίου κ.λ.π.

Συμμετοχή στα κοινά είχε ο Συνοικισμός, όπως στο μεγάλο συλλογικό σπίτι που έγινε στη Βέροια για να μην χρησιμοποιηθούν τα νερά του Τριποτάμου, από την εταιρεία ηλεκτροφωτισμού "Βέρμιο". Στο συλλογικό σπίτι αυτό πήραν μέρος και πολλοί λαζοχώριτες. Από την επιτροπή συλλογικού σπιτιού υπτάχθηκε το παρακάτω ψήφισμα:

«Ο λαός της Βέροιας και των περιχώρων συνεθέτων σήμερον εις πάνδημον συλλογικό σπιτιόν - ψηφίζε διαμορτύνεται δι' όλης αυτού της δυνάμεως, δια την κύρωσιν της συμβάσεως Βερμίου, θεωρών την αποδοχή της συμβάσεως ως τελείαν καταδίκην και αποκέντρωσιν της πόλεως και των περιχώρων. Αξιοί εκ μέρους της κυβερνήσεως

κτενιών (από κέρατα ζώων) και λιχνιστής

7. Συμεών Πετρίδης, τεχνίτης λιμρών και κομψοτεχνημάτων

8. Γρηγόριος Τσιπουριδής, κινηματογραφιστής και μπυκαλάης

9. Σουζάνα Παλατίδου (Χάλασσα) και Αναστασία Γουλιουζιάδου (Καστάνα) πρακτικές μαιές

10. Αναστασία Μελετιδίου (Ποπαδία) πρακτική νοσοκόμα

11. Θεόδωρος Βαρυτίμιος, Κων/νος Καραντίνος, Ευστάθιος Ιωαννίδης και Κων/νος Τσιτλακίδης, αγροφύλακες

Επίσης πολλές γυναίκες γνώριζαν την τέχνη της μαδίστρας.

Ο Συνοικισμός δεν υστερούσε και στον αθλητικό τομέα. Ίδρυσαν μία ποδοσφαιρική ομάδα με την ονομασία "Δόξα". Η ομάδα με την ηθική και υλική συμπαράσταση των κατοίκων απόκτησε μεγάλη φήμη. Όλες οι αντίπαλες ομάδες των γειτονικών χωριών την υπολόγιζαν. Μάλιστα σ' έναν αγώνα με το "Βέρμιο" Βέροιας το αποτέλεσμα ήταν πολύ ευνοϊκό για τη "Δόξα". Διοιτητής στον αγώνα εκείνο ήταν ο Στάθης Κοτρίδης, ο παλαιόμαχος αμυντικός του "Βερμίου". Η ομάδα χρησιμοποιούσε για γήπεδο τα λιβάδια, που ήταν πληθυσία σε φυσικό χορτοτάπητα. Το έποπλο της νίκης σε κάθε αγώνα ήταν λίγο σιτάρι ή μικρό χρηματικό ποσό. Οι μετακινήσεις της ομάδας γίνονταν με κόπο. Απαραίτητα την ομάδα την συνόδευε κι ένας λιμάρης. Στη "Δόξα" έπαιζαν οι Παύλος Τσιτλακίδης, Νικόλαος Πασακιάδης, Γεώργιος Τσακίρδης, Νικόλαος Αγγελίδης, Αναστάσιος Χατζηγεωργίου κ.λ.π.

Συμμετοχή στα κοινά είχε ο Συνοικισμός, όπως στο μεγάλο συλλογικό σπίτι που έγινε στη Βέροια για να μην χρησιμοποιηθούν τα νερά του Τριποτάμου, από την εταιρεία ηλεκτροφωτισμού "Βέρμιο". Στο συλλογικό σπίτι αυτό πήραν μέρος και πολλοί λαζοχώριτες. Από την επιτροπή συλλογικού σπιτιού υπτάχθηκε το παρακάτω ψήφισμα:

«Ο λαός της Βέροιας και των περιχώρων συνεθέτων σήμερον εις πάνδημον συλλογικό σπιτιόν - ψηφίζε διαμορτύνεται δι' όλης αυτού της δυνάμεως, δια την κύρωσιν της συμβάσεως Βερμίου, θεωρών την αποδοχή της συμβάσεως ως τελείαν καταδίκην και αποκέντρωσιν της πόλεως και των περιχώρων. Αξιοί εκ μέρους της κυβερνήσεως

την ματαίωσιν της συμβάσεως και παρακαλεί την κυβερνήσιν όπως οπαντήσει ικανοποιητικώς προς καθυστάσιν κοινής γνώμης».

Η Επιτροπή Συλλογικού σπιτιού Πρωτοψάλτου, Μελετιδίου, Κόππος, Χατζημάργου, Αναστασιάδης, Παυλίδης, Βαφειάδης, Λιούσας, Καλαϊτζής, Τσιράκογλου, Τζίκας, Μαρμαράς.

Το ψήφισμα διαβιβάστηκε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Πρωθυπουργό, υπουργούς, βουλή, βουλευτές Βέροιας και Θεσ/νίκης.

Η ζωντανία και το ξεφάντωμά τους στις χαρές και στα γλέντια άφηνε εποχή. Οι δεξιότεχνες λιμάρηδες Ματθαίος Παττασιδής και Ματθαίος Αμναγριδής με τα μαγευτικά τους δοξάρια δημιουργούσαν συγκινήσεις στις αυλές, στα υπόγεια και στο σπίτι σε κάθε γιορτή. Όσοι γνώριζαν το Συνοικισμό του χάρισαν τον τίτλο του πιο φιλόξενου και του πιο χαρούμενου της περιοχής.

Οι οικιστές, όπως φαίνεται από τη σημερινή εικόνα του Συνοικισμού, άφησαν τη σκατάλη σε καλά χέρια.

Συνεχίζεται

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

Το Φροντιστήριο Τραπεζούντας όπως φαίνεται από τη θάλασσα

Στους πρώτους αιώνες μετά την άλωση η παιδεία και τα γράμματα στον Πόντο γνώρισαν μία καθίζηση με εξοίρεση τα μεγάλα μοναστικά κέντρα, όπου δεν έφταναν η βία και οι κατατρεγμοί. Κόττω από τη σκιά των μοναστηριών διατηρήθηκαν τα ζωπαρά της παιδείας και καλλιέργηθηκαν οι πρώτες γενεές των δασκάλων. Με την άνοδο των Ελλήνων εμπόρων, την εδραίωση της θέσεως των μεταλλουργών, και - το σπουδαιότερο - με την πρόοδο της Πατριαρχικής Σχολής, αρχίζουν οι πόλεις του Πόντου να προοδεύουν και να προάγουν την παιδεία με σχολεία και άλλα μορφωτικά ιδρύματα.

Το πλέον ακτινοβόλο πνευματικό ίδρυμα του Πόντου ήταν το "Φροντιστήριο Τραπεζούντας", το οποίο από τα μέσα του 17ου αιώνα ήταν ο πόλος έλξης των φιλομαθών Ποντίων.

Κατά τον 19ο αιώνα αναδιοργανώθηκε ώστε να είναι πλήρως

συνέχεια από το προηγούμενο

Τον κίνδυνο της αφομοίωσης των Ελλήνων της Μαρσιούπολης από τους Ρώσους, εφ' όσον δε ληφθούν προληπτικά μέτρα από την ελληνική κυβέρνηση τόνιζαν και άλλοι εκπρόσωποι του πολιτικού, διπλωματικού και πνευματικού χώρου: "Τα έδαφος του προσηλυτισμού τώρα παρά τούτοις είναι κατάλληλον, εάν κ. Πρόξενε δεν ληφθή περί των Ελλήνων τούτων ουδεμία φροντίς σας λέγω μετά πεποιθήσεως ότι μετά τινα έτη οι Έλληνες ούτοι θα διαγραφούν εκ της εθνικής ημών οδομηθείας. Χρειάζεται προπαγάνδα, εργασία εθνική παρά τούτοις", έγραφε ο ισρέας Δημήτριος Μισαηλίδης. Σε αναλυτικό κατάλογο των Ποντίων προσφύγων της Ρωσίας, υπάρχει η παρατήρηση ότι: "Είς την περιφέρειαν Μαρσιουπόλεως ο αριθμός των Ποντίων προσφύγων είναι 170.000. Επειδή όμως εκ τούτων μόνον οι 30 χιλιάδες είναι Ελληνοφώνοι με πλήρη την εθνικήν συνείδησιν δια τούτο ετέθη ο αριθμός ούτος. Αι 140.000 είναι Ρωσοφώνοι έχοντες ανάγκην κατήχεως προς ανάκτησιν της εθνικής

δόν εθνικήν συνείδησιν καθοί και εύποροι γεωργοί κατά πλείστον ρωσοφώνοι ενεργηθήσεται αργή υπουργείου Εξωτερικών αμέσως έντονος κατήχεως οργανώσει και επιστοσία Αρχηγού και υπηρεσίας υπουργείου Περιδιάψεως...". Δυστυχώς όμως δεν έγινε τίποτα.

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

του καθηγητή Κώστα Φωτιάδη

Την ανάγκη της εθνικής κατήχεσης τόνιζε και ο Έλληνας υπουργός Σίμος στον πρόεδρο της ελληνικής κυβέρνησης Ε. Βενιζέλο ύστερα από εισηγητική έκθεση του Ι. Ζερβού: "Είς περιφέρειαν Μαρσιουπόλεως όπου εκατόν εβδομήκοντα χιλιάδες Έλληνες ομοιογούντες ήδη όλοι σχε-

δόν εθνικήν συνείδησιν καθοί και εύποροι γεωργοί κατά πλείστον ρωσοφώνοι ενεργηθήσεται αργή υπουργείου Εξωτερικών αμέσως έντονος κατήχεως οργανώσει και επιστοσία Αρχηγού και υπηρεσίας υπουργείου Περιδιάψεως...". Δυστυχώς όμως δεν έγινε τίποτα.

Ο ελληνοισμός της Ρωσίας α-

φέθηκε στο έλεος της μοίρας του. Τα σήματα κινδύνου, που στέλλονταν από τους εκπροσώπους της ποίτιας, που επισκέπτονταν την περιοχή, οι συμβουλές για εθνική κατήχεση, που υπερτονίζονταν στις εκθέσεις τους, δεν άγγιξαν κανένα υπεύθυνο πολιτικό της Αθήνας. Η ενοχή των κυβερνήσεων στο μείζον αυτό πολιτικό θέμα ήταν πολύ μεγάλη. Γίνεται δε μεγαλύτερη, μετά την επικράτηση των μποσεβίκων στην περιοχή της Μαρσιούπολης. Δέσμιες της αγγλοαλλικής ποίτικης, δεν είδαν ούτε τότε τον κίνδυνο που διέτρεχαν τα εθνικά συμφέροντα, με την απώλεια του ελληνικού στοιχείου. Δεν τόμησαν, για να μην ενοχληθούν οι σύμμαχοι, να 'ρθούν σε κάποια επικοινωνία μαζί τους, για να σωθούν οι Έλληνες της Μαρσιούπολης που δοκιμάζονται σκληρά.

Την επικοινωνία αυτή επιζητούσαν επανειλημμένα σ' εκθέσεις τους η "Κεντρική Επιτροπή Προσφύγων" και όλοι οι αντιπρόσωποι της "Κεντρικής Ένωσης των Ποντίων Ελλήνων του Αικατερινοδάρ", δια του προέδρου των αρχιμανδρίτη Πανάρετου: "... Ως ερρήθη, εν αρχή της παρουσίας εκθέσεως, εν Ρωσία ζώσιν υπέρ τους 700.000 Έλληνες, οι οποίοι νοσταλγοίσι το ιερόν χώμα της πατρίδος των. Ένεκα τούτου, η Ελλάς είναι το μόνο κράτος εξ όλων των συμμάχων, το οποίον είναι υποχρεωμένον να ενδιαφέρεται και ν' ανησυχά δια την τύχην της ζωής και της περιουσίας τούτων εκατοντάδων χιλιάδων τέκνων της. Σήμερον κρη' άπασαν την Ρωσίαν κυριαρχούσιν οι Ποσεβίκοι, και δεν φαίνεται ν' απολέσωσι το έδαφος της υπερισχύσεως των συντόμων. Η διάσωσις του εκεί Ελληνοισμού δεν επιτυγχάνεται άλλως, ειμή δι' επικοινωνίας μετά της κυβερνήσεως των

Ποσεβίκων, έπισήμου ή ημεπισήμου, αμέσου ή έμμεσου, στε κατ' Απρίλιον του παρελθόντος έτους οι Ποσεβίκοι πολεμούντες κατά των εν Κριμαία, Οδησσώ και Χερσώνι Ελλήνων και Γαλλικών στρατευμάτων, απώθησαν αυτά και κατήλθον εις την θάλασσαν, εκολακεύθησαν πολύ από την προς αυτούς συμπεριφοράν του κυβερνήτου του εν Γιάττα ευρεθέντος Αντιτορπηλικού Πάνθηρος, και όχι μόνον δεν έβλαψαν τους απομείναντας εκεί Έλληνας, αλλά και ανάγκης τυχούσης επροστάτευσαν αυτούς. Τούτ' αυτό συνέβη, ως ερρήθη ανωτέρω, και με την προ δύο μηνών προς αυτούς στάσιον του εν Ραστοβίκ Ελληνικού Προξενείου... Εκ τούτων πάντων εξάγεται το συμπέρασμα ότι εάν η Ελλάς έβη και εις ημεπισήμον ή έμμεσον επικοινωνίαν με τους Ποσεβίκοις, τούτο θα εκολάκευεν αυτούς, και θα τους διέθετεν ευνοϊκώς υπέρ του εκεί Ελληνοισμού ηληθυσμού".

Αυτή ήταν σε συντομία η τραγική κατάσταση των Ελλήνων της Μαρσιούπολης. Η ποίτικη αλλαγή και η αδιαφορία των ελληνικών κυβερνήσεων έγιναν αιτία να μείνουν απροστάτευτοι μέσα στα αντιμαχόμενα στρατόπεδα μέχρι σήμερα πάνω από μισό εκατομμύριο Έλληνες στη Σοβιετική Ένωση. Στη Μαρσιούπολη και στη γύρω περιοχή ζουν σήμερα πάνω από 100.000 Έλληνες. Παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, κυρίως τη σταθινική περίοδο, διαφύλαξαν την εθνική τους συνείδηση και προοδεύσαν στις τέχνες, τα γράμματα και τον αθλητισμό. Τελευταία επισκέφτηκε τα μέρη αυτά ο δημοσιογράφος Γιάννης Νικολόπουλος, ο οποίος σε άρθρο του γράφει: "Ο απόλυτα εγκραταίημένος αυτός Ελληνοισμός όχι μόνο δε μας "κρατάει κακία" αλλά δέχεται την επανασύνδεση των σχέσεων με την άγνωστη περίπου γενεαία με μία καθαρά ελληνική θέρη και ανοιχτόκαρδη περιέργεια... Καταθαθαίνεις αμέσως ότι πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα, τα πιο "ακλόνητα" κομμάτια του Ελληνοισμού - όχι "πλωκοι συγγενείς", αλλά ένας Ελληνοισμός με τον οποίο μπορούμε να έχουμε μόνο σχέσεις ισότητος".

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ενισχύετε το Πνευματικό μας Κέντρο

Αγαπητοί μου συμπατριώτες και αναγνώστες του "Αρχοντή".

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, όλοι, οι Πόντιοι και φιλοπόντιοι, ότι είναι "θέμα τιμής" να προχωρήσουν σοβαρά οι εργασίες ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, το οποίο θα αποτελέσει (όταν θα λειτουργήσει με όλα τα τμήματά του) μια πολιτιστική κυψέλη του Ποντιακού Ελληνισμού, όπως η Παλαιά Σουμελά είναι το θρησκευτικό μας κέντρο. Χρειάζεται, όμως, να "ανασκομψωθούμε" όλοι - όλες,

ώστε να εξοικονομηθούν σοβαρά ποσά.

Ένας τρόπος να προσφέρουμε στη Λέσχη (για το Πνευματικό Κέντρο) όσα ποσά επιθυμούμε να δώσουμε, π.χ. αντί στεφανιών σε κηδείες κ.λ.π. συγγενών και φίλων μας. Έτσι, τα ονοματεπώνυμα θα γραφούν και στο ειδικό βιβλίο, που αργότερα θα κυκλοφορήσει και τυπωμένο, με το χρονικό της ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου. Ας σημειωθεί δε ότι για όλες τις δωρεές θα δίδονται ισόποσες αποδείξεις, ώστε τα σχετικά ποσά να εκπίπτονται στις φορολογικές δηλώσεις.

Μία φωτογραφία - Μία ιστορία

Τραπεζούντα: Το Δ.Σ. της Φιλοπόμου Αδελφότητας. Από αριστερά: Ηλ. Κωνσταντινίδης, Μητροπολιτής Χρυσανθος, Συμ. Μυρώδης, Ορθοί: Δημ. Φυλλίδης, Ν. Βελισσαριδής, Ορφ. Κογκκαλίδης